Štvrtok 17. decembra 2020

P9_TA(2020)0373

Odporúčanie Rady týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. decembra 2020 k odporúčaniu Rady týkajúcemu sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (2020/2767(RSP))

(2021/C 445/13)

Európsky parlament,

— so zreteľom na články 165 a 166 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 14 o práve na vzdelanie,

— so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj OSN a na ciele udržateľného rozvoja, najmä na cieľ 4 a jeho ciele,

— so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv vyhlásený Radou, Európskym parlamentom a Komisiou v novembri 2017, a najmä na jeho zásadu 1 o vzdelávaní, odbornej príprave a celoživotnom vzdelávaní a zásadu 4 o aktívnej podpore zamestnanosti,

— so zreteľom na návrh Komisie na odporúčanie Rady z 1. júla 2020 o odbornom vzdelávaní a príprave (OVP) v záujme udržateľnej konkurencieschopnosti, sociálnej spravodlivosti a odolnosti (COM(2020)0275)) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie (SWD(2020)0123),

— so zreteľom na správu Komisie z októbra 2017 s názvom Mapovanie opatrení na sledovanie absolventov odborného vzdelávania a prípravy v členských štátoch EÚ,

— so zreteľom na odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o vytvorení európskeho referenčného rámca zabezpečenia kvality odborného vzdelávania a prípravy (EQAVET) ([1]),

— so zreteľom na odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 18. júna 2009 o vytvorení Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu (ECVET) ([2]),

— so zreteľom na závery zasadnutia Rady zo 16. júna 2020 o boji proti kríze spôsobenej ochorením COVID-19 vo vzdelávaní a odbornej príprave,

— so zreteľom na uznesenie Rady z 8. novembra 2019 o ďalšom rozvoji európskeho vzdelávacieho priestoru na podporu systémov vzdelávania a odbornej prípravy orientovaných na budúcnosť ([3]),

— so zreteľom na odporúčanie Rady z 15. marca 2018 o európskom rámci pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu ([4]),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. júla 2020 s názvom Európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (COM(2020)0274) a na sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie (SWD(2020)0121) a (SWD(2020)0122),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. júla 2020 s názvom Podpora zamestnanosti mladých ľudí: most k pracovným miestam pre ďalšiu generáciu (COM(2020)0276),

— so zreteľom na návrh Komisie na odporúčanie Rady z 1. júla 2020 s názvom Most k pracovným miestam – posilnenie záruky pre mladých ľudí, ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (COM(2020)0277),

([1]) Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009, s. 1.
([2]) Ú. v. EÚ C 155, 8.7.2009, s. 11.
([3]) Ú. v. EÚ C 389, 18.11.2019, s. 1.
([4]) Ú. v. EÚ C 153, 2.5.2018, s. 1.

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. septembra 2020 s názvom Vytvorenie európskeho vzdelávacieho priestoru do roku 2025 (COM(2020)0625) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie (SWD(2020)0212),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. septembra 2020 s názvom Akčný plán digitálneho vzdelávania 2021 – 2027 – Prispôsobenie vzdelávania a odbornej prípravy digitálnemu veku (COM(2020)0624) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie (SWD(2020)0209),

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. januára 2018 o akčnom pláne digitálneho vzdelávania (COM(2018)0022),

— so zreteľom na politický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave (ET 2020),

— so zreteľom na Európsky rámec pre osobné a sociálne kompetencie a schopnosť učiť sa (LifeComp),

— so zreteľom na súhrnnú správu Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) z 15. apríla 2020 na základe informácií, ktoré poskytla komunita odborníkov v oblasti učňovskej prípravy Cedefop, s názvom Ako európske krajiny riadia učňovskú prípravu v reakcii na krízu spôsobenú ochorením COVID-19?,

— so zreteľom na správu strediska Cedefop z roku 2020 s názvom „Odborné vzdelávanie a príprava v Európe, 1995 – 2035 – Scenáre európskeho odborného vzdelávania a prípravy v 21. storočí,

— so zreteľom na sériu siedmich výskumných prác strediska Cedefop s názvom Meniaca sa povaha a úloha odborného vzdelávania a odbornej prípravy v Európe,

— so zreteľom na publikáciu strediska Cedefop z roku 2013 s názvom Výhody odborného vzdelávania a prípravy v Európe pre ľudí, organizácie a krajiny,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. októbra 2020 o systéme záruk pre mladých ľudí ([5]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 12. júna 2018 o modernizácii vzdelávania v EÚ ([6]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2017 o novom programe v oblasti zručností pre Európu ([7]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2016 o politikách zručností na boj proti nezamestnanosti mládeže ([8]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 12. apríla 2016 o programe Erasmus+ a ďalších nástrojoch na posilnenie mobility v oblasti odborného vzdelávania a prípravy – prístup celoživotného vzdelávania ([9]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 8. júna 2011 o európskej spolupráci pri odbornom vzdelávaní a príprave na podporu stratégie Európa 2020 ([10]),

— so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 20. mája 2008 o návrhu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 85/368/EHS o porovnateľnosti kvalifikácií v odbornom vzdelávaní medzi členskými štátmi Európskeho spoločenstva ([11]),

— so zreteľom na štúdiu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj zo 6. mája 2020 s názvom Odborné vzdelávanie a príprava v čase krízy: budovanie základov odolných systémov odborného vzdelávania a prípravy,

---

([5]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0267.
([6]) Ú. v. EÚ C 28, 27.1.2020, s. 8.
([7]) Ú. v. EÚ C 337, 20.9.2018, s. 135.
([8]) Ú. v. EÚ C 11, 12.1.2018, s. 44.
([9]) Ú. v. EÚ C 58, 15.2.2018, s. 65.
([10]) Ú. v. EÚ C 380 E, 11.12.2012, s. 67.
([11]) Ú. v. EÚ C 279 E, 19.11.2009, s. 119.

Štvrtok 17. decembra 2020

— so zreteľom na otázke Rade a Komisii k odporúčaniu Rady týkajúcemu sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (O-000068/2020 – B9-0027/2020 a O-000069/2020 – B9-0028/2020),

— so zreteľom na článok 136 ods. 5 a článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na návrh uznesenia Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci,

A. keďže odborné vzdelávanie a príprava (OVP) sú nevyhnutnou súčasťou európskych systémov vzdelávania a celoživotného vzdelávania, ktoré mladým ľuďom a dospelým poskytujú vedomosti, know-how, zručnosti a kompetencie, ktoré potrebujú pre zamestnanie; keďže OVP predstavuje približne polovicu absolventov vyššieho sekundárneho vzdelávania v Európskej únii; keďže OVP by mohlo mať zásadný význam pre riešenie výziev vyvolaných zrýchľujúcimi sa makro trendmi a budúcimi transformáciami, a mohlo by byť kľúčom k vyplneniu zväčšujúcej sa medzery v zručnostiach na trhu práce EÚ;

B. keďže podľa strediska Cedefop si približne dve tretiny Európanov (68 %) myslia, že odborné vzdelávanie na vyššej strednej škole má v ich krajine pozitívny obraz, zatiaľ čo len necelá štvrtina (23 %) tvrdí, že má negatívny obraz ([12]);

C. keďže vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú ústrednú úlohu aj pri integrácii ľudí do spoločnosti a podpore účasti na politickom procese, čím pomáhajú budovať začlenenie, ako aj demokratické a aktívne občianstvo;

D. keďže OVP môže podporiť profesionálny rozvoj študentov a pracovníkov, výkonnosť spoločnosti, konkurencieschopnosť, výskum a inovácie a je ústredným aspektom úspešnej zamestnanosti a sociálnej politiky;

E. keďže OVP v Európe je veľmi rozmanitá a nie rovnako atraktívna pre všetkých študentov; keďže národné systémy a iniciatívy musia byť na úrovni EÚ kompatibilnejšie a prepojenejšie; keďže Komisia a politiky EÚ môžu hrať dôležitú úlohu pri podpore a koordinácii opatrení členských štátov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy na úrovni EÚ; keďže úloha nadnárodných a vnútroštátnych sietí a partnerstiev poskytovateľov OVP je kľúčová pri šírení politického programu OVP a osvedčených postupov EÚ;

F. keďže počiatočné odborné vzdelávanie a príprava (počiatočné OVP) sa už nepovažuje iba za odbornú cestu, ale aj za alternatívnu cestu k akademickému titulu, ktorá obsahuje mnoho prvkov akademického vzdelávania a ktorá môže v konečnom dôsledku viesť k dosiahnutiu terciárneho, vysokoškolského vzdelania; keďže v krajinách, kde je duálny systém dobre zavedený, odborná cesta vždy kombinovala praktické skúsenosti na pracovisku s akademickým štúdiom v školách;

G. keďže ďalšie odborné vzdelávanie a príprava (ďalšie OVP) je kľúčom k dosiahnutiu sociálnych a hospodárskych cieľov EÚ; keďže ďalšie OVP zlepšuje účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní, posilňuje ich zamestnateľnosť a zvyšuje zamestnanosť v Európe;

H. keďže európske systémy OVP čelia významným výzvam; keďže tieto systémy musia byť vybavené schopnosťou prispôsobiť sa rýchlo sa vyvíjajúcej zelenej a digitálnej transformácii, technologickému vývoju, zmenám v povolaní a prechodu na kvalifikovanejšie pracovné miesta, meniacim sa potrebám trhu práce, riešeniu súčasných nedostatkov zručností a predchádzaniu budúcim nedostatkom, novým obchodným modelom, novým formám organizácie práce, demografickým trendom, rozvoju súdržnosti a infraštruktúry; keďže členské štáty a inštitúcie EÚ musia zintenzívniť svoje úsilie a podporu pri vytváraní čo najlepších podmienok pre odborné vzdelávanie a prípravu, aby sa mohli rýchlo prispôsobiť týmto výzvam a potrebám zručností na trhu práce;

I. keďže pre krajiny s dobre navrhnutými programami odbornej prípravy je jednoduchšie vyhnúť sa nezamestnanosti mladých ľudí, a to aj v čase krízy; keďže podľa analýzy Inštitútu ekonomiky práce IZA sa krajiny s duálnym systémom odborného vzdelávania lepšie vyrovnali s hospodárskou krízou v roku 2008 a jej účinkami na mladých ľudí na trhu práce; keďže miera nezamestnanosti mladých ľudí v krajinách bez duálneho systému OVP sa v tom čase výrazne zvýšila ([13]);

([12]) Cedefop, *Európsky prieskum verejnej mienky o odbornom vzdelávaní a príprave*, 2017.
([13]) Eichhorst, W., *Does vocational training help young people find a (good) job? (Pomáha odborné vzdelávanie mladým ľuďom nájsť si (dobré) zamestnanie?)*, Inštitút ekonomiky práce IZA.

J. keďže napriek úsiliu o vytvorenie koordinovaného európskeho kvalifikačného rámca a rozvoj národných kvalifikačných rámcov má mnoho mobilných pracovníkov v EÚ ťažkosti s uznávaním svojich zručností a odbornej prípravy a s hľadaním rovnocenného zamestnania v iných členských štátoch;

K. keďže duálny systém zvyčajne neposkytuje možnosť pokračovať vo vzdelávacom procese na všetkých úrovniach; keďže duálny systém musí byť flexibilný a schopný reagovať na zmeny na trhu práce a na nové, zatiaľ neznáme pracovné miesta;

L. keďže stáže a odborná príprava u zahraničných zamestnávateľov v rámci programu Erasmus+ majú významný vplyv na podporu študentov a absolventov odborných a technických škôl pri hľadaní zamestnania a rozvoji kompetencií požadovaných na trhu práce vrátane jazykových, odborných jazykových a sociálnych zručností;

M. keďže pandémia ochorenia COVID-19 vystavila činnosti odborného vzdelávania a prípravy, ako aj štandardné vzdelávanie vo všeobecnosti vážnemu tlaku, keď sa prerušilo vzdelávanie na pracoviskách aj v školách; keďže pandémia narúša najmä učenie sa prácou vrátane učňovskej prípravy a programov odbornej prípravy, ktoré majú často výrazne klesajúci počet účastníkov, ponúk a nových študentov; keďže dôsledky krízy COVID-19 tiež poskytujú príležitosť na začatie digitálnej a technologickej revolúcie v oblasti OVP, ktorá môže podľa možnosti prelomiť fyzické bariéry a výrazne zvýšiť svoj dosah a vplyv na očakávané výsledky;

N. keďže v mnohých odvetviach je učňovská príprava výrazne ovplyvnená zatváraním spoločností a prácou na kratší pracovný úväzok;

O. keďže je pravdepodobné, že mladí ľudia budú neprimerane trpieť dôsledkami hospodárskej krízy vyvolanej pandémiou ochorenia COVID-19 z hľadiska nezamestnanosti; keďže v auguste 2020, potom, ako v predchádzajúcich mesiacoch rýchlo rástla, dosiahla nezamestnanosť mladých ľudí v EÚ 17,6 % a v eurozóne 18,1 % (v auguste 2019 to bolo 14,1 % a 15,4 %), a keďže sa očakáva, že v blízkej budúcnosti ďalej porastie a že mnoho mladých ľudí uväzní v neistých a neštandardných formách zamestnania alebo nečinnosti s nedostatočnou sociálnou ochranou; keďže EÚ musí urobiť z nezamestnanosti mladých ľudí a ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), jednu z hlavných politických priorít, aby sa zabránilo vytváraniu ďalšej „stratenej generácie“ v dôsledku súčasnej krízy, ktorá bude mať tiež nepriaznivý vplyv na duševné zdravie a životy miliónov mladých ľudí; keďže OVP je kľúčovým faktorom pri príprave študentov na demokratické spoločnosti a pri úspešnom vstupe na trh práce a účasti na ňom;

P. keďže nedávny sociálno-ekonomický vývoj a kríza vyvolaná pandémiou ochorenia COVID-19 zvýšili sociálne nerovnosti a zvýraznili potrebu mať nielen efektívnejšie, ale aj prístupnejšie a inkluzívnejšie systémy OVP, pokiaľ ide o zraniteľné skupiny a ľudí žijúcich vo vidieckych alebo vzdialených oblastiach; keďže rovnaké príležitosti pre všetkých sú kľúčové; keďže prístup k počítačom, širokopásmové pripojenie, digitálna podpora a ďalšie nástroje technologického vzdelávania sú kľúčové nielen pre poskytovateľov OVP, ale aj pre študentov, aby sa zabránilo prehlbovaniu nerovností a zabezpečilo, aby sa na nikoho nezabudlo;

Q. keďže 60 miliónov dospelých osôb v EÚ má nízku kvalifikáciu; keďže podľa strediska Cedefop je v EÚ 128 miliónov dospelých, ktorí majú nízku úroveň vzdelania, nízke digitálne zručnosti alebo nízke kognitívne schopnosti alebo majú stredne vysokú úroveň vzdelania, ale hrozí im strata zručností a zastaranie zručností, a preto potrebujú zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu; keďže dobre navrhnuté a inkluzívne systémy OVP majú strategický význam pre zvýšenie schopností a zručností všetkých študentov a podporu prístupu ku kvalitným pracovným príležitostiam;

R. keďže v roku 2017 absolvovalo 4,3 % žiakov na nižšom stredoškolskom vzdelávaní v EÚ odborné programy, pričom tento podiel dosiahol 47,8 % pre vyššie stredné vzdelávanie a 92 % pre postsekundárne neterciárne vzdelávanie; keďže v roku 2017 tvorili ženy, ktoré absolvovali odborné programy vyššieho stredného vzdelávania v EÚ, 46,7 % všetkých absolventov ([14]);

([14]) Eurostat, *Štatistiky odborného vzdelávania a prípravy*, údaje získané v septembri 2020.

Štvrtok 17. decembra 2020

S. keďže v OVP, tak ako vo vzdelávaní, zdôraznila kríza spôsobená ochorením COVID-19 niektoré výzvy a obmedzenia dištančného vzdelávania v technických a obsahových oblastiach;

T. keďže dištančné vzdelávanie predstavuje riziko zvýšenia miery predčasného ukončenia školskej dochádzky u zraniteľných študentov, a preto musí zostať skôr doplnkom ako alternatívou k bežnému vzdelávaniu;

U. keďže na úrovni EÚ neexistuje schválená definícia ani spoločné chápanie mikrocertifikátov v odbornom vzdelávaní a príprave; keďže mikrocertifikáty by sa mali považovať za doplnok k úplnej kvalifikácii a mali by sa uznávať ako dôkaz zmysluplných a vysoko kvalitných výsledkov na základe noriem týkajúcich sa spôsobu dodania, postupu posudzovania a dĺžky trvania;

V. keďže takmer jedna tretina (30,5 %) všetkých spoločností s 10 alebo viac osobami zamestnanými v obchodnom hospodárstve EÚ-28 poskytovala v roku 2015 počiatočné OVP, aj keď tento podiel sa v jednotlivých členských štátoch veľmi líšil ([15]);

W. keďže 72,6 % spoločností zamestnávajúcich 10 alebo viac osôb v EÚ-28 poskytlo v roku 2015 svojim zamestnancom ďalšie OVP; keďže to znamenalo nárast oproti rokom 2005 a 2010, keď zodpovedajúce podiely dosiahli 59,7 % a 65,7 % ([16]);

X. keďže vplyv počiatočného OVP a ďalšieho OVP na výsledky trhu práce často odráža priame alebo nepriame účinky na súhrnnú individuálnu produktivitu; keďže medzi hlavné výsledky, ktoré zdôrazňujú krajiny, patria vyššia účasť na trhu práce, nižšia nezamestnanosť, možnosť získať kvalifikáciu pre všetky kategórie, ktoré ju predtým nemali, a šanca postúpiť na kariérnom rebríčku; keďže prostredníctvom celoživotného vzdelávania môžu jednotlivci zlepšovať svoje pracovné príležitosti a úroveň kvalifikácie, čo vedie k vyššiemu odmeňovaniu a vyšším ekonomickým a sociálnym výstupom, ako je napríklad ekonomická sebestačnosť, a môže tiež zvýšiť psychickú pohodu ([17]);

Y. keďže počiatočné OVP a ďalšie OVP majú priamy vplyv na generačné zmeny a situáciu rodín;

Z. keďže počiatočné OVP a ďalšie OVP pomáhajú zvyšovať efektívnosť spoločností a inovácií;

1. zdôrazňuje, že OVP, najmä prostredníctvom zamerania na prax a učenie sa prácou, hrá zásadnú úlohu na trhu práce, ktorý je zameraný na spravodlivú transformáciu a neustále zmeny; zdôrazňuje, že ak sa OVP zameria na kvalitu, môže ponúknuť relevantné a vysoko kvalitné vedomosti, zručnosti a kompetencie na všetkých úrovniach v spoločnostiach všetkých veľkostí a sektoroch a pre ľudí v počiatočnom aj ďalšom vzdelávaní, prispôsobené ich individuálnym potrebám; zdôrazňuje, že OVP sú dôležité na odstránenie nedostatku zručností na trhu práce v EÚ, na vybavenie mladých študentov zručnosťami, ktoré potrebujú na získanie zamestnania, a na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu pracovníkov, aby zosúladili svoje kompetencie s potrebami zamestnávateľov, čo je zvlášť dôležité pre malé a stredné podniky (MSP) a nové investície do hospodárstva; okrem toho zdôrazňuje potrebu posilňovať schopnosti osobného rozvoja, aby sa jednotlivcom pomohlo v osobnom i profesionálnom raste s cieľom maximalizovať ich potenciál;

2. žiada, aby bolo OVP koordinované s formálnymi a tradičnými vzdelávacími systémami a začlenené ako oblasť politiky do rozsahu všetkých politík v oblasti vzdelávania na úrovni EÚ a členských štátov bez toho, aby boli presunuté do úzadia alebo aby boli iba sekundárnou prioritou; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, aby sa odborné vzdelávanie a príprava a klasické vzdelávanie dopĺňali a mali rovnakú prioritu;

3. pripomína navyše význam prístupu k OVP ako základnému nástroju na podporu integrácie a začlenenia pre rozvoj súdržnejšej spoločnosti;

4. zdôrazňuje naliehavú potrebu modernizovať a významne rozšíriť politiky OVP tak, aby boli inkluzívnejšie, prístupnejšie, odolnejšie, atraktívnejšie a efektívnejšie pri podpore spravodlivého zamestnania, rozvoja ľudského kapitálu a aktívnej účasti v spoločnosti; domnieva sa, že politiky OVP by mali vybaviť ľudí dobrými základnými zručnosťami

([15]) Eurostat, *Štatistiky odborného vzdelávania a prípravy*, údaje získané v septembri 2020.
([16]) Eurostat, *Štatistiky odborného vzdelávania a prípravy*, údaje získané v septembri 2020.
([17]) Cedefop, *Výhody odborného vzdelávania a prípravy*, 2011.

a kľúčovými kompetenciami, ktoré im umožnia prispôsobiť sa súčasnému a budúcemu sociálno-ekonomickému vývoju a vývoju na trhu práce a možnostiam a výzvam, ktoré predstavujú digitálne a zelené transformácie, demografické zmeny a všetky ostatné makro trendy, a mali by plniť ciele Európskej zelenej dohody; zdôrazňuje kľúčovú úlohu politík OVP pri zvyšovaní kvalifikácie a rekvalifikácii všetkých pracovníkov, aby lepšie zvládli tieto kľúčové zmeny;

5. pripomína, že OVP prispieva ku konkurencieschopnosti a sociálnej súdržnosti; zdôrazňuje potrebu zvýšiť investície do ľudského kapitálu a zručností a vytvoriť základňu zručností relevantnú pre pracovný život;

6. pripomína, že opatrenia na zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 spôsobili, že európske systémy odborného vzdelávania a prípravy sú pod veľkým tlakom a ich študenti v neistej situácii; zdôrazňuje, že narušenie OVP prehlbuje už existujúce nerovnosti vo vzdelávaní znižovaním príležitostí pre väčšinu najzraniteľnejších ľudí v spoločnosti, ktorých je potrebné podporovať prostredníctvom udržateľných investícií a účinných nefinančných opatrení v tomto sektore; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že osobitná pozornosť by sa mala venovať zabezpečeniu rovnakého prístupu k vysokokvalitnému OVP, a to aj vo vzdialených alebo vidieckych oblastiach, kde by dištančné vzdelávanie mohlo byť brzdené nedostatkom internetového pokrytia;

7. zdôrazňuje, že je nevyhnutné poskytnúť potrebné finančné prostriedky, technickú pomoc a poradenstvo na zabezpečenie prístupu k digitálnym zariadeniam a riešeniam elektronického vzdelávania pre poskytovateľov OVP, učiteľov, školiteľov a študentov; nabáda členské štáty, aby podporovali modely flexibilného vzdelávania a podporu pre študentov dištančného vzdelávania prostredníctvom elektronických zdrojov, elektronických materiálov, bezplatného online školenia a – čo je najdôležitejšie – vybavenia a širokopásmového pripojenia na internet pre všetky školy a domácnosti; zdôrazňuje, že verejné orgány by mali venovať osobitnú pozornosť a stimulovať riešenia pre domácnosti, ktoré nemajú prístup k počítačom a dobrému širokopásmovému pripojeniu, aby sa zabránilo digitálnej priepasti a zvýšeniu nerovností vo vzdelávacom sektore, v ktorom je zaregistrovaných veľa znevýhodnených študentov;

8. obáva sa dramatického poklesu počtu miest učňovského vzdelávania na budúcu jeseň vzhľadom na potenciálne zníženie počtu vzdelávacích aktivít v mnohých odvetviach, ktoré by mohla spôsobiť kríza v dôsledku ochorenia COVID-19; zdôrazňuje, že tento nedostatok možností odbornej prípravy pre mladých ľudí by v niektorých oblastiach mohol v strednodobom horizonte viesť aj k prehĺbeniu nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily; vyzýva členské štáty a regióny, aby zvážili, ako by sa dalo rozumne rozšíriť alternatívne vzdelávanie nadnárodných spoločností s cieľom preklenúť hroziacu priepasť v miestach učňovského vzdelávania;

9. vyzýva na záruku kvality, aby sa zabezpečilo, že ľudia, ktorí ukončili odbornú prípravu a/alebo vzdelávanie počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19, môžu vyplniť medzery vo svojej odbornej príprave (opätovným) absolvovaním kurzov zo stáže alebo učňovskej prípravy, a to aj po získaní diplomu a/alebo ukončení stáže alebo učňovskej prípravy, ktoré mohli byť zrušené alebo obmedzené alebo skrátené iným spôsobom počas zavedenia opatrení proti ochoreniu COVID-19;

10. víta návrh odporúčania Rady týkajúceho sa OVP pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť; podporuje celkové ciele návrhu modernizovať politiku EÚ v oblasti OVP a potvrdiť jeho ústrednú úlohu pri pokračovaní v celoživotnom vzdelávaní a v rýchlom prispôsobení sa rýchlo sa meniacemu trhu práce; víta úsilie o zjednodušenie riadenia OVP, rozvoj stratégie internacionalizácie a zabezpečenie väčšieho počtu príležitostí v oblasti európskej spolupráce a mobility pre študentov a učiteľov; zdôrazňuje kľúčovú úlohu zručností, ktoré získavajú všetky typy pracovníkov pri transformácii na zelené a digitálne hospodárstvo;

11. víta kvantitatívne ciele návrhu, konkrétne to, že do roku 2025 by mal byť podiel zamestnaných absolventov najmenej 82 %, 60 % čerstvých absolventov OVP by malo mať počas svojho odborného vzdelávania a prípravy nárok na učenie sa prácou a 8 % študentov OVP by malo mať možnosť využiť vzdelávaciu mobilitu v zahraničí; vyzýva členské štáty, aby podporovali spôsoby vzdelávania vrátane učenia sa prácou; pripomína, že konkrétne ciele môžu pomôcť členským štátom pri stanovovaní cieľov a pri vytváraní inkluzívnejších politík OVP prispôsobených potrebám trhu práce; vyzýva Komisiu, aby každých päť rokov podávala Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto odporúčania;

Štvrtok 17. decembra 2020

12. vyzýva Komisiu, aby rozšírila užitočné programy mobility pre učňov, napríklad ErasmusPro, posilnením synergií medzi programami Európskeho sociálneho fondu Plus (ESF+) a Erasmus+ a zabezpečením primeraných zdrojov v programovom období 2021 – 2027; vyzýva členské štáty, aby stanovili ambicióznejší cieľ v oblasti vzdelávacej mobility v zahraničí pre študentov odborného vzdelávania a prípravy; pripomína, že v podobných iniciatívach v rámci ET2020 a v rámci programu Erasmus pre vysokoškolské vzdelávanie bol cieľ mobility absolventov vysokoškolského štúdia stanovený na 20 % do roku 2020; zdôrazňuje, že väčšie príležitosti v oblasti mobility môžu pomôcť rozšíriť osobné, vzdelávacie a profesijné siete učňov a zatraktívniť odborné vzdelávanie a prípravu, skôr než aby boli vnímané ako druhá voľba, a uvoľniť potenciál odborného vzdelávania a prípravy v oblasti mobility, čo môže naopak prispieť k úspechu budúceho programu Erasmus+;

13. vyzýva Komisiu, aby v súlade s cieľmi a vykonávaním Európskeho piliera sociálnych práv zahrnula do sociálneho prehľadu ukazovateľ nedostatku zručností, ktorý by mohol byť pre tvorcov politík v oblasti OVP na vnútroštátnej úrovni užitočný pri určovaní prípadov, v ktorých je potrebné vynaložiť väčšie úsilie, a pri zabezpečovaní lepšej koordinácie na úrovni EÚ, sledovaní vývoja a pokroku v zručnostiach a podnecovaní k vzostupnej konvergencii medzi členskými štátmi;

14. zdôrazňuje, že dobre zamerané kampane na zvyšovanie informovanosti a komunikačné kanály určené pre mladých ľudí, ako sú napríklad sociálne médiá, môžu hrať rozhodujúcu úlohu pri oslovovaní mladých ľudí, aby zviditeľnili a zatraktívnili odborné vzdelávanie a prípravu; zdôrazňuje zásadnú úlohu škôl, najmä základných a nižších stredných škôl, pri sprostredkovaní možností, ktoré ponúka OVP, čím sa OVP stanú atraktívnejšími, a pri väčšom nasmerovaní mladých študentov na tieto profesionálne dráhy;

15. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby spolupracovali so zainteresovanými stranami na vytvorení online platformy EÚ v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ako to požadujú mnohí poskytovatelia a tvorcovia politiky v oblasti OVP v nedávnom prieskume EÚ ([18]), ktorý by sa mal čo najskôr podporiť; podporuje myšlienku, že takáto platforma by mohla ponúknuť príležitosti na nadväzovanie kontaktov a výmenu osvedčených postupov a mohla by poskytovať digitálne riešenia, a to aj pre učenie sa prácou, a všetky dostupné materiály pre výučbu online v bezpečnom, viacjazyčnom prostredí so zárukou kvality; zdôrazňuje, že platforma OVP môže byť prepojením medzi platformami centier excelentnosti OVP na úrovni EÚ; navrhuje, aby bola platforma prepojená s internetovým portálom EÚ o OVP, ktorý bude otvorený príspevkom zainteresovaných strán, s cieľom zviditeľniť činnosti a služby poskytované centrami excelentnosti OVP pre ich ekosystémy, aby bolo možné poukázať na množstvo príležitostí, ktoré OVP ponúka študentom na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, a zintenzívniť komunikačné úsilie a zvýšiť atraktivitu odborného vzdelávania a prípravy;

16. vyzýva Komisiu, aby preskúmala myšlienku internetového pracovného portálu EÚ, ktorý by sa osobitne venoval možnostiam odbornej prípravy a učňovského vzdelávania v celej EÚ a ktorý by viditeľnejším, komplexnejším a užívateľsky prívetivejším spôsobom spojil všetky podobné existujúce iniciatívy EÚ; domnieva sa, že ak bude tento nástroj primerane propagovaný vhodnými kanálmi, môže sa stať stredobodom pozornosti mladých Európanov, vzdelávacích inštitúcií a spoločností v celej EÚ; zastáva názor, že portál by mohol byť prepojený s OVP, pomôcť usmerniť mládežnícke talenty tam, kde to najviac vyžaduje trh práce, zvýšiť mobilitu EÚ, riešiť nezamestnanosť mladých ľudí a prekonať súčasný a budúci nedostatok zručností; domnieva sa, že takáto iniciatíva by mohla byť podporená programami Záruka pre mladých ľudí a Erasmus+ na zvýšenie ich vplyvu a mohla by sa dopĺňať a spájať s inými iniciatívami EÚ, ako je Európsky portál pre pracovnú mobilitu (EURES), Europass a budúci portál OVP EÚ;

17. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby analyzovali a poskytli podporu a riešenia požiadavkám zúčastnených strán v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v nedávnom prieskume EÚ, ktorý uskutočnila Komisia v období od marca do mája 2020 o výzvach a dôsledkoch pandémie COVID-19 na odborné vzdelávanie a prípravu; podporuje najmä vytvorenie spoločnej platformy EÚ pre odborné vzdelávanie a prípravu, vývoj simulačných systémov virtuálnej reality a ďalších digitálnych nástrojov pre vzdelávanie v oblasti OVP pomocou výskumných projektov a testovacích fáz, vytvorenie otvorených odborných kurzov online (VOOC), virtuálne európske projekty, ako je virtuálna výmena v rámci programu Erasmus, kanál EÚ na YouTube pre odborné vzdelávanie a prípravu pre širokú verejnosť, európske týždne odbornej prípravy a okrem toho zvýšenie pružnosti ESF a budúceho ESF+ a možnosti financovania vzdelávacích technológií, školení pre učiteľov a školiteľov a implementácia elektronického učenia sa;

([18]) Prieskum Komisie pre Európsky týždeň odborných zručností 2020, 9. – 13. novembra 2020.

18. zdôrazňuje, že prerušenie poskytovania odborného vzdelávania a prípravy spôsobené pandémiou COVID-19 malo značný vzdelávací a sociálny vplyv na študentov odborného vzdelávania a prípravy, najmä zo znevýhodneného prostredia, a predstavuje zložité výzvy pre študentov, ktorí najlepšie pracujú pod priamym vedením a za prítomnosti učiteľa; zdôrazňuje, že by sa to nemalo považovať iba za problém, ale že to poskytuje aj jedinečnú príležitosť na modernizáciu systémov odborného vzdelávania a prípravy prostredníctvom technologických inovácií v oblastiach ako virtuálna realita, umelá inteligencia, priemysel 4.0 a internet vecí, ako aj zvýšené využívanie online a dištančného vzdelávania, hybridného učňovského vzdelávania a alternatívneho hodnotenia; zdôrazňuje, že takéto reformy by v konečnom dôsledku mohli prispieť k tomu, aby boli systémy OVP silnejšie, pohotovejšie a odolnejšie ako pred krízou spôsobenou ochorením COVID-19, a vybaviť študentov a pracovníkov zručnosťami pre pracovné miesta zajtrajška; zároveň konštatuje, že pokročilé digitálne zručnosti pre učiteľov, školiteľov a študentov sú kľúčovým predpokladom pre vysokokvalitné dištančné vzdelávanie;

19. zdôrazňuje naliehavú potrebu prijať všetky potrebné opatrenia na zníženie počtu študentov, ktorí predčasne ukončia OVP, posilniť inkluzívnosť a kvalitu OVP, zabezpečiť rovnaký prístup ku kvalitnému učňovskému vzdelávaniu pre všetkých mladých a dospelých študentov a zaručiť rovnaký prístup a právo na školenie zamestnancov pre všetkých pracovníkov vo všetkých spoločnostiach všetkých veľkostí a sektorov, s osobitným zameraním na MSP;

20. víta myšlienku rozvoja príležitostí pre virtuálnu mobilitu s cieľom prekonať obmedzenia spôsobené ochorením COVID-19 a nabáda členské štáty a poskytovateľov OVP, aby uľahčili možnosti výučby bez ohľadu na lokalitu, a to aj v budúcnosti, čo umožní študentom vo vzdialených a vidieckych oblastiach alebo v zahraničí zúčastňovať sa na kurzoch v EÚ bez obmedzenia z hľadiska lokality, pokiaľ je to možné;

21. pripomína, že zapojenie všetkých príslušných aktérov do tvorby politiky a poskytovania OVP pomáha zabezpečiť, aby OVP riešila potreby zručností na trhu práce a prispievala k lepšiemu vykonávaniu politík; vyzýva preto členské štáty, aby úzko spolupracovali so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami, ako sú sociálni partneri, podniky vrátane mikropodnikov a MSP, podniky sociálneho hospodárstva, ako sú družstvá a neziskové organizácie, poskytovatelia OVP a ich združenia, študenti odborného vzdelávania a prípravy, študentské únie odborného vzdelávania a prípravy, výskumné strediská, organizácie občianskej spoločnosti, verejné a súkromné služby zamestnanosti, poradcovia a miestne a regionálne orgány, aby na úrovni EÚ koordinovali lepšie prepojenie medzi rôznymi systémami a vymieňali si najlepšie postupy; požaduje vytvorenie miestnych ekosystémov vrátane vyššie uvedených zainteresovaných strán s cieľom posilniť kvalitu, množstvo, inkluzívnosť a dobré meno odborného vzdelávania a prípravy ako pozitívnej voľby; zdôrazňuje potrebu aktívne podporovať medzi potenciálnymi uchádzačmi pracovné príležitosti spojené s OVP a nasmerovať študentov do odvetví, v ktorých chýbajú zamestnanci s kvalifikáciou v OVP; zdôrazňuje, že je nevyhnutné silné prepojenie medzi OVP a svetom práce; zdôrazňuje, že ponúkaná odborná príprava by mala zodpovedať miestnym výzvam a potrebám;

22. zdôrazňuje, že silný vzdelávací základ, ktorý poskytuje študentom široké vedomosti a základné zručnosti v oblasti gramotnosti, počítania a komunikácie, digitálnych zručností a mäkkých zručností, ako sú kritické myslenie, riešenie problémov a emočná inteligencia, slúži ako základ pre ďalšie vzdelávanie a odbornú prípravu na pracovisku, a je kľúčové pre budúcnosť mladých ľudí ako pracovníkov i jednotlivcov, pretože im umožňuje prispôsobiť sa meniacim sa požiadavkám počas celého svojho profesionálneho života;

23. zdôrazňuje potrebu transparentnej spoločnej definície mikrocertifikátov; je presvedčený, že mikrocertifikáty môžu dopĺňať iba úplnú kvalifikáciu a musia byť zabezpečené, akreditované a založené na štandardizovanom spôsobe dodania, postupe posudzovania a dĺžke trvania; zdôrazňuje prvoradý význam presne stanovených požiadaviek na kvalitu poskytovateľov mikrocertifikátov;

24. pripomína skutočnú hodnotu vzdelávania pre trh práce, ktorá presahuje jeho úlohu; vyzýva členské štáty, aby kládli väčší dôraz na úlohu vzdelávania presahujúcu potreby trhu práce, berúc do úvahy rozvoj vedomostí a zručností podporujúcich osobný rozvoj, blahobyt a aktívne občianstvo;

25. vyzýva členské štáty, aby za účasti sociálnych partnerov vytvorili kvalitné a inkluzívne systémy OVP a politiky vzdelávania dospelých s cieľom zlepšiť zručnosti a kompetencie dospelých s nízkou kvalifikáciou, a to pracovníkov i nezamestnaných, ktorí potrebujú okamžitú podporu, aby získali prístup ku kvalitným pracovným miestam;

26. podporuje vytvorenie a propagáciu reprezentatívnych štruktúr pre študentov OVP na všetkých úrovniach s cieľom dať študentom OVP vyjadriť sa k riadeniu režimov OVP, a tým prispieť k zlepšeniu kvality programov OVP;

27. podporuje navrhované presadzovanie centier excelentnosti v OVP, ktoré spájajú široké spektrum zainteresovaných strán v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a miestnych partnerov; zdôrazňuje, že takéto centrá môžu byť hnacou silou inovácií, kvality a inkluzívnosti a môžu uľahčovať výmenu osvedčených postupov, podporovať vzájomné učenie a pomáhať zlepšovať kvalitu a poskytovanie OVP v celej EÚ; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili rozsiahle investície do rozvoja týchto centier a všetkých inštitúcií OVP a pripomína, že podpora centier excelentnosti v OVP prostredníctvom programu Erasmus + si vyžaduje ambiciózny programový rozpočet; vyzýva členské štáty, aby prijali ďalšie opatrenia na spojenie a zapojenie príslušných zainteresovaných strán s cieľom pomôcť zvýšiť relevantnosť a kvalitu vzdelávania v týchto centrách a lepšie zosúladiť ponuku a dopyt po zručnostiach a podporiť zamestnávateľov pri hľadaní riešení týkajúcich sa zariadenia odborného vzdelávania; vyzýva členské štáty, aby centrá excelentnosti v OVP vytvorili hybnú silu pre rozvoj spoločných európskych kvalifikácií, osnov a diplomov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy; vyzýva členské štáty, aby okrem toho podporovali stratégie regionálnej spolupráce s cieľom vypracovať cezhraničné programy zamerané na uľahčenie mobility študentov a pracovníkov a zlepšenie územnej a regionálnej spolupráce, a to aj prostredníctvom európskeho kvalifikačného rámca;

28. je pevne presvedčený, že všetci žiaci by mali mať prístup k vyváženému, dôslednému a kognitívne náročnému študijnému programu založenému na vedomostiach, pretože toto je najlepšia možná príprava na odborné aj akademické štúdium, ktorá zaručuje, že mladí ľudia, ktorí sa rozhodli pre program OVP, tak urobili pretože to bola ich voľba alebo povolanie, a nie kvôli slabým výsledkom alebo neschopnosti uplatniť iné akademické možnosti; zdôrazňuje, že digitálne a ekologické zručnosti by mali byť integrované do všetkých učebných osnov, pričom sa uznáva, že sú základnými zručnosťami pre všetkých študentov; pripomína tvrdenie strediska Cedefop, že prispôsobenie učebných plánov a začlenenie environmentálneho povedomia s pochopením udržateľného rozvoja a efektívnosti podnikania je lepšie ako navrhovanie úplne nových programov odbornej prípravy;

29. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili primerané financovanie politík OVP na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ s cieľom zaručiť investície potrebné na to, aby sa systémy OVP stali modernejšími, odolnejšími, atraktívnejšími a inkluzívnejšími; zdôrazňuje, že treba zvýšiť financovanie mobility v oblasti odborného vzdelávania a prípravy pre žiakov a učiteľov, a to aj v rámci programu Erasmus+; vyzýva členské štáty, aby vytvorili stimuly na pomoc malým a stredným podnikom pri povzbudzovaní študentov OVP k účasti na európskej mobilite; zdôrazňuje potrebu zvýšeného financovania centier odborného vzdelávania na financovanie špecializovaných tímov poverených praktickou organizáciou mobility; vyzýva Komisiu, aby zorganizovala celoeurópsku kampaň zameranú na malé a stredné podniky s cieľom zdôrazniť výhody prichádzajúcej a odchádzajúcej odbornej mobility pre ich prosperitu;

30. zdôrazňuje potrebu vyvinúť viac programov ako e-Twining a elektronická platforma vzdelávania dospelých v Európe (EPALE), ktoré slúžia na podporu vytvárania sietí a spolupráce medzi školami; pripomína, že tieto projekty môžu pomôcť pri implementácii základných učebných osnov a pomôcť podnietiť účasť študentov, ktorí sa zdráhajú učiť sa na diaľku;

31. vyzýva členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť kontinuálnej odbornej príprave a profesionálnemu rozvoju učiteľov a školiteľov v oblasti OVP, aby im umožnili plniť ich čoraz viac multifunkčné úlohy a povinnosti ako hnacej sily kvality a inovácie vo vzdelávaní; pripomína, že je dôležité, aby učitelia OVP disponovali vysokokvalitnými digitálnymi zručnosťami a správnym technologickým vybavením, aby boli schopní plne využiť príležitosti, ktoré im ponúka digitálne vzdelávanie a pomohli vybaviť študentov zručnosťami požadovanými v rámci digitálnej transformácie; zdôrazňuje, že zástupcovia pobočiek a spoločností spolupracujúcich v rámci OVP musia mať pedagogické schopnosti; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby lepšie rozvíjali príležitosť pre učiteľov v oblasti OVP, aby počas svojej kariéry vykonávali aj výskum, pretože by im to umožnilo výmenu a stimuláciu najlepších postupov a pomohlo pri realizácii plného potenciálu európskeho výskumného priestoru;

32. vyzýva členské štáty, aby podporovali duálny model OVP, ktorý by mladým ľuďom mohol výrazne uľahčiť vstup na trh práce, najmä v porovnaní so všeobecným vzdelávaním, pretože odborná príprava kombinujúca štruktúrované učenie sa na pracovisku s teóriou vedie k certifikovaným zručnostiam, ktoré sú relevantné pre zamestnávateľov a prenosné na trh práce; v tejto súvislosti zdôrazňuje potenciál digitálnych riešení, ktoré môžu pozitívne prispieť k účinnému duálnemu systému;

33. naliehavo vyzýva členské štáty, aby pri príprave OVP lepšie využívali rozvoj odvetvia zelených pracovných miest, vytvorili vysokokvalifikovanú učňovskú prípravu s cieľom poskytnúť mladým ľuďom odborné vedomosti a odbornú prípravu a pomáhali pri riešení vysokej úrovne nezamestnanosti mladých ľudí;

34. nabáda členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby do programov odbornej prípravy a vzdelávania začlenili udržateľný rozvoj a environmentálne kompetencie a zručnosti, najmä posilňovaním systémov OVP a podporou výskumných centier vo vývoj technológií, projektov a patentov na ekologické výrobky v spolupráci s novými ekologickými spoločnosťami; podporuje výmenu nápadov medzi výskumnými centrami a sieťami spoločností a odborníkov; opätovne pripomína význam zručností v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) a potrebu zabezpečiť, aby odbory STEM študoval vyšší počet žien;

35. vyzýva členské štáty, aby zlepšili systémy predvídania zručností s cieľom lepšie identifikovať vznikajúce zmeny a potreby zručností, aby systémy OVP boli lepšie informované o tom, kde sú potrebné investície do zručností, a aby lepšie reagovali na meniace sa potreby trhu práce a zabezpečili, že vzdelávanie, odborná príprava a celoživotné vzdelávanie je právo pre všetkých; zdôrazňuje, že OVP bude účinnejšie, ak bude založené na spoľahlivom predpovedaní zručností, ktoré umožní predvídať a identifikovať nedostatok zručností a prispôsobovať programy odborného a celoživotného vzdelávania trhu práce orientovanému na budúcnosť; je presvedčený, že programy OVP by mali byť pružnejšie a prispôsobivejšie, aby zodpovedali a odolávali výkyvom na trhu práce, a aby umožnili inteligentnú a cielenú orientáciu študentov v OVP na počiatočnú odbornú prípravu, ako aj na zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu dospelých študentov, aby sa znížil nesúlad zručností a ich zastarávanie;

36. žiada, aby sa v súlade s Dohovorom MOP o platenom študijnom voľne vypracovali politiky plateného študijného voľna, ktoré by pracovníkom umožnili zúčastňovať sa na programoch odbornej prípravy v pracovnom čase a bez osobných nákladov s cieľom podporiť celoživotné vzdelávanie;

37. vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby spolu so sociálnymi partnermi a poskytovateľmi odbornej prípravy prijali a vykonávali stratégie rozvoja a predvídania zručností s cieľom zlepšiť všeobecné a odvetvové zručnosti a špecifické zručnosti pre jednotlivé povolania; poznamenáva, že do týchto stratégií by malo byť začlenené dôkladné posúdenie typu a úrovne pracovných miest, ktoré sa majú vytvoriť, a požadovaných zručností a znalostí s cieľom určiť a predvídať nedostatok zručností a cielené programy odborného vzdelávania a celoživotnej odbornej prípravy zamerané na sladenie zručností a pracovných miest v záujme zlepšenia zamestnanosti;

38. víta odporúčanie, že poskytovatelia OVP by mali získať primeraný stupeň autonómie, flexibility, podpory a financovania; pripomína, že finančná a strategická nezávislosť poskytovateľov OVP je dôležitá na rýchle prispôsobenie sa zmenám v požiadavkách na zručnosti a možnostiam a výzvam, ktoré predstavuje digitálna a ekologická transformácia; vyzýva členské štáty, aby zintenzívnili svoje úsilie zamerané na vytváranie kvalifikovaných programov odbornej prípravy v odvetviach, v ktorých chýba primeraná pracovná sila, ako sú odvetvia zdravotníctva a zdravotnej starostlivosti, poľnohospodárstvo, stavebníctvo, odvetvie životného prostredia a obehové hospodárstvo;

39. vyzýva členské štáty, aby kládli väčší dôraz na to, aby boli systémy OVP inkluzívnejšie a prístupnejšie pre všetkých počas ich pracovného života vrátane zraniteľných skupín, ako sú osoby so zdravotným postihnutím, osoby NEET, starší pracovníci, dlhodobo nezamestnaní, dospelí s nízkou kvalifikáciou a nízkou úrovňou zručností, vysídlení pracovníci, menšiny a etnické skupiny, ľudia z prostredia migrantov, utečenci a ľudia s obmedzenými príležitosťami z dôvodu ich geografickej polohy; požaduje konkrétne opatrenia na zabezpečenie toho, aby ľudia zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia, ktorí sa často nachádzajú v začarovanom kruhu chudoby, mali prístup k OVP v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv; nabáda členské štáty, ktoré čelia demografickému poklesu, aby zabezpečili, že mladší ľudia budú mať prospech z programov OVP, najmä ako cesty ku kvalitnému zamestnaniu; zdôrazňuje, že preventívne opatrenia, ako sú hodnotenie zručností a kariéra a profesijné poradenstvo, môžu z dlhodobého hľadiska znížiť počet ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), a zamerať sa na potreby spoločností a odvetví trpiacich nedostatkom zručností;

40. víta návrh, že systémy OVP by mali hrať rovnako dôležitú úlohu pre dospelých, ktorí potrebujú neustále zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu; vyzýva Komisiu, aby prijala holistický prístup k OVP a vzdelávaniu dospelých prostredníctvom formálneho, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili atraktívnosť a dostupnosť OVP pre vzdelávajúcich sa dospelých a vytvorili silnejšie väzby a užšiu spoluprácu medzi OVP pre dospelých a neformálnym vzdelávaním dospelých s cieľom podporiť kľúčové kompetencie vrátane dobrých základných zručností, digitálnych zručností a prierezových, zelených a iných životných zručností, ktoré poskytujú silné základy pre odolnosť, celoživotnú zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, aktívne občianstvo a osobný rozvoj; zdôrazňuje, že úsilie o zlepšenie obrazu a inkluzívnosti programov OVP musí sprevádzať úsilie o posilnenie ich vzdelávacej hodnoty a zvýšenie kvality a dodržiavania sociálnych a pracovných práv učňov;

41. zdôrazňuje, že je dôležité zapojiť ľudí vo vidieckych a vzdialených oblastiach a zabezpečiť, aby OVP bolo prístupnejšie a navrhnuté pre ľudí pracujúcich v oblasti poľnohospodárstva, rybolovu, lesného hospodárstva a na iných pracovných miestach v týchto regiónoch, a poskytnúť im všetky potrebné zručnosti vrátane ekologických a digitálnych zručností na lepšie využitie súčasných a budúcich príležitostí, ktoré ponúka ekologické a modré hospodárstvo, a umožniť im významne prispievať k ochrane životného prostredia;

42. zdôrazňuje, že učenie sa prácou a podpora a implementácia duálneho systému OVP by mali byť prioritami nového programu Erasmus;

43. vyzýva členské štáty, aby v súlade so stratégiou EÚ pre rodovú rovnosť pokračovali v riešení predpojatosti a rodovo stereotypných rozhodnutí zabezpečením a podporovaním rovnakej účasti žien na odbornom vzdelávaní, ktoré je zvyčajne tradičným „mužským“ povolaním, a mužov v „ženských“ profesiách; požaduje posilnenie rodového rozmeru v úsilí o modernizáciu systémov OVP a o lepšie sprístupnenie vzdelávania v práci aj mimo nej pre zamestnankyne a ženy s povinnosťou starostlivosti o rodinu, a to nielen v odvetviach, kde sú ženy nedostatočne zastúpené, najmä v digitálnej oblasti, STEM a zelených odvetviach s cieľom bojovať proti rodovej segregácii vo vzdelávaní a zamestnaní a bojovať proti rodovým stereotypom;

44. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v rámci prechodu na ekologické hospodárstvo prihliadali aj na potreby lepšieho uplatnenia žien a dievčat pri prístupe k celoživotnému vzdelávaniu, a to najmä v odboroch so značným potenciálom tvorby zelených pracovných miest, ako sú veda, výskum, inžinierstvo či nové a digitálne technológie, s cieľom posilniť postavenie žien v spoločnosti, potlačiť rodové stereotypy a zaistiť pracovné miesta plne zodpovedajúce potrebám a povahe uplatnenia žien;

45. vyzýva členské štáty, aby podporovali účasť na odbornom vzdelávaní a príprave prostredníctvom kampaní zdôrazňujúcich výhody pre jednotlivca a zamestnávateľa a poskytovaním stimulov vrátane dlhodobých stimulov na pokrytie niektorých nákladov zamestnávateľov na učňovskú prípravu; uznáva význam iniciatív, ako sú súťaže WorldSkills, ktoré majú zásadný vplyv na pozitívny obraz OVP, podporu nových pracovných miest a nových zručností, prilákanie mladých ľudí na kariéru v OVP, prispôsobenie systémov OVP modernej ekonomike a podporu spolupráce medzi vzdelávaním, zamestnávateľmi a trhom práce;

46. víta cieľ európskeho vzdelávacieho priestoru, ktorým je vytvoriť skutočný európsky vzdelávací priestor, kde hranice nijako nebránia vysokokvalitnému a inkluzívnemu vzdelávaniu a odbornej príprave; domnieva sa, že odporúčanie by malo splniť tento cieľ;

47. víta návrh na zvýšenie flexibility programov OVP, využívanie mikrocertifikátov a zvýšenie priepustnosti pre iné vzdelávacie sektory, pretože táto väčšia flexibilita umožňuje prispôsobiť programy OVP individuálnym potrebám pri rešpektovaní úplnej kvalifikácie; poznamenáva, že táto iniciatíva umožňuje aj prenos uznávania a zhrnutia výsledkov vzdelávania; v tejto súvislosti víta myšlienku spoločných európskych odborných profilov a integrácie s platformou Europass vrátane budúcich individuálnych vzdelávacích účtov, ktoré by mali slúžiť na uľahčenie uznávania kvalifikácií a mobility; zdôrazňuje, že v učebných osnovách je potrebné vytvoriť základ, ktorý umožní ľuďom prechádzať medzi akademickými a odbornými dráhami vrátane schopností, ktoré získajú; zdôrazňuje, že kvalifikačná štruktúra musí umožňovať porovnateľnosť; zdôrazňuje, že učebné osnovy musia tiež zabezpečiť budúcu zamestnateľnosť jednotlivca predvídaním strednodobých až dlhodobých potrieb v oblasti zručností; vyzýva členské štáty, aby podporili ďalšiu moduláciu OVP s cieľom vybudovať viac mostov medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy; zdôrazňuje význam systému ECVET, ktorý umožňuje lepšie uznávanie výsledkov vzdelávania získaných počas období mobility; vyzýva členské štáty, aby zvážili

vývoj európskeho systému kreditov ECTS pre odborné vzdelávanie a prípravu; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že programy OVP môžu viesť k vyššej úrovni zručností;

48. víta rámcové ustanovenia referenčného rámca EQAVET a žiada o posúdenie ich vykonávania; víta integráciu rámca EQAVET a prvkov zameraných na nedostatky jeho implementácie do odporúčania, najmä pokiaľ ide o normy kvality, a zahrnutie kľúčových zásad systému ECVET na podporu flexibility a mobility, ktoré boli vyvinuté v rámci ďalších nástrojov, ako je Erasmus+;

49. víta všetky možné synergie a väčšiu úlohu OVP v rámci záruky pre mladých ľudí vzhľadom na jeho efektívnosť pri uľahčovaní prechodu na trh práce pre mladých ľudí ohrozených nezamestnanosťou a sociálnym vylúčením;

50. vyzýva členské štáty, aby posilnili štúdium jazykov v systémoch OVP, pretože nedostatok znalostí v tejto oblasti je hlavnou prekážkou mobility, zatiaľ čo dobrá znalosť viacerých jazykov má na trhoch práce pridanú hodnotu;

51. zdôrazňuje, že akékoľvek zlepšenie poskytovania OVP musí sprevádzať zlepšenie prístupu k informáciám, poradenstvu a usmerneniam v prístupnom formáte pre všetkých dospelých študentov a študentov od útleho veku;

52. zdôrazňuje, že učňovská príprava je dôležitou súčasťou programov OVP; naliehavo žiada členské štáty, aby vyvinuli ďalšie úsilie na zabezpečenie vysokokvalitnej, diverzifikovanej a prispôsobenej učňovskej prípravy vrátane spravodlivého odmeňovania, ktoré je v súlade so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv, najmä s právom na spravodlivé a rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o pracovné podmienky, vrátane zabezpečenie pracovného prostredia prispôsobeného potrebám osôb so zdravotným postihnutím, prístupu k sociálnej ochrane a odbornej príprave; vyzýva v tejto súvislosti Komisiu, aby prehodnotila európsky rámec pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu; vyzýva členské štáty, aby podporovali mobilitu OVP uľahčením vnútroštátnych administratívnych predpokladov pre zahraničných študentov odborného vzdelávania a prípravy; nabáda Komisiu a členské štáty, aby pracovali na vytvorení európskeho štatútu učňovskej prípravy;

53. zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby boli ciele odporúčania zosúladené so súčasným politickým a legislatívnym rámcom v súvislosti s Plánom obnovy pre Európu, najmä pokiaľ ide o investície do zručností, vzdelávania a odbornej prípravy prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a nástroja REACT EÚ, ako aj európskeho programu zručností, akčného plánu digitálneho vzdelávania, európskeho vzdelávacieho priestoru, programu Erasmus+ a záruky pre mladých ľudí;

54. zdôrazňuje potrebu zlepšiť sledovanie absolventov OVP, pretože lepšie pochopenie ich výkonnosti na trhu práce je jedným z kľúčových spôsobov hodnotenia a zlepšovania kvality a relevantnosti OVP pre trh práce spolu s prognózami ponuky a dopytu po zručnostiach;

55. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zvýšili zdroje pridelené na digitalizáciu programov odborného vzdelávania a prípravy a na sledovanie absolventov;

56. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.